

van de man die hem meer liefhad dan zichzelf! Had je hem minder hoog aangeslagen, dan had je minder van hem geëist, en dat zou dichterbij de liefde zijn geweest, want zijn last zou dan lichter zijn. Hij is zwak en laag. Dus wat betekent het dat hij nu gelijktijdig rebelleert tegen onze macht en trots is op zijn rebellie? Dat is de trots van een kind, een schooljongen. Het zijn kleine kinderen die in de klas rebelleren en de leraar hebben verjaagd. Maar ook aan de vroege van kleine kindertjes komt een eind, en het zal hun duur komen te staan. Zij zullen de tempels verwoesten en de aarde met bloed doordrenken. De domme kinderen zullen ten slotte echter beseffen dat zij toch niet meer dan rebellen zijn, zwakke rebellen die niet opgewassen zijn tegen hun eigen rebellie. Nat van hun eigen domme tranen zullen ze ten slotte inzien dat degene die hen als rebellen heeft geschapen zonder twijfel een lelijke grap met hen wilde uithalen. Dat zullen ze in hun wanhoop zeggen en wat zij zeggen zal heiligschennis zijn waarvan ze nog ongelukkiger zullen worden, aangezien de menselijke natuur geen heiligschennis verdraagt en deze per slot van rekening altijd zal wreken. Kortom, onrust, verwarving en misère, dat is het lot van de tegenwoordige mens nadat jij zozeer voor hun vrijheid hebt geleden! Die grote profet* van jou zegt in een visioen en een parabel dat hij alle deelnemers aan de eerste opstanding heeft gezien en dat er van iedere stam twaalfduizend waren. Doch indien dat het juiste aantal is, dan waren het geen mensen maar goden. Zij hebben jouw kruis kunnen dragen, zij hebben tientallen jaren in de hongerige en kale woestijn doorgebracht en zich gevoed met sprinkhanen en wortels, en uiteraard kun jij met trots wijzen op die kinderen van de vrijheid, van de liefde in vrijheid, van het vrije en grootse offer dat ze in jouw naam brachten. Doch bedenk dat het er alles bijeen maar enkele duizenden waren, en dat het goden waren, maar de rest dan? Konden de overige zwakke mensen er iets aan doen dat ze niet hetzelfde konden doorstaan als de sterken? Kan het zwakke hart er iets aan doen dat het niet in staat is plaats te bieden aan zulke verschnikkelijke gaven? Ben jij dan werkelijk alleen gekomen tot de uitverkorenen en voor de uitverkorenen? Als dat zo is, dan is dat een mysterie dat wij niet kunnen begrijpen. En als er sprake is van een mysterie, dan hebben ook wij het recht het mysterie te verkondigen en hen te leren dat niet het vrije besluit van hun harten belangrijk was, noch ook hun liefde, maar het mysterie, waaraan zij zich blindelings moesten onderwerpen, zelfs indien dat tegen hun geweten indruist. En

dat hebben wij gedaan. Wij hebben jouw daden gecorrigeerd en ze grondvest op *het wonder, het mysterie en de autoriteit*. En de mensen verheugden zich dat ze wederom als een kudde werden geleid en dat ten slotte die zo verschnikkelijke gave, die hun zoveel ellende had gebracht, van hun hart was afgenomen. Hadden wij gelijk of niet door zo te onderrichten en te handelen, zeg eens? Hadden wij de mensheid niet waarlijk lief door zo nederig haar onmacht te beseffen en met liefde haar last te verlichten en haar zwakke natuur zelfs te laten zondigen, maar wel met onze toestemming? Waarom ben je ons nu dan voor de voeten komen lopen? En wat kijk je me nu zwijgend en doordringend aan met je zachtmoedige ogen? Word maar gerust boos, ik hoef je liefde niet, omdat ikzelf je niet liefheb. En wat heb ik voor je te verbergen? Of denk je dat ik niet weet met wie ik spreek? Wat ik te zeggen heb, dat weet jij allang, dat lees ik in je ogen. En ons geheim kan ik toch niet voor je verbergen! Maar misschien wil je het uit mijn mond horen, luister dan: wij zijn niet met jou, maar met Hem, dat is ons geheim! We zijn allang niet meer met jou maar met Hem, al acht eeuwen lang. Precies acht eeuwen geleden* namen wij van Hem aan wat jij verontwaardigd van de hand had gewezen, die laatste gave die Hij aan je voorlegde toen Hij je alle aardse koninkrijken wees: wij hebben Rome van hem aangenomen en het zwaard van de Caesar en hebben alleen onszelf tot koningen der aarde verklaard, tot de enige koningen, hoewel we er tot op heden nog steeds niet in zijn geslaagd ons werk geheel te voltooiën. Maar wiens schuld is dat? O, dat werk is op het ogenblik nog maar net begonnen, maar het begin is er. De voltooiing ervan zal nog lang op zich laten wachten en de aarde zal nog veel moeten doorstaan, maar wij zullen ons doel bereiken, wij zullen de heersers zijn en dan zullen wij gaan nadenken over het geluk van alle mensen op aarde. En ondertussen had jij toen al het zwaard van de Caesar op kunnen nemen. Waarom heb je die laatste gave van de hand gewezen? Wanneer je die derde raadgeving van de machtige geest ter harte had genomen, dan had je alles belichaamd waar de mens op aarde naar zoekt, namelijk: iemand voor wie hij kan knielen, iemand aan wie hij zijn geweten kan toevertrouwen en een manier om zich uiteindelijk te verenigen in een onbetwisbaar gemeenschappelijke en eensgezinde miereinhoop, want de behoefte om de hele wereld te verenigen is de derde en laatste kwelling van de mensen. Altijd heeft de mensheid in haar geheel gestreefd naar een de gehele wereld omspannende orde. Er zijn vele grote volke-

ren geweest met een grote geschiedenis, maar hoe hoger die volkeren stegen, des te ongelukkiger ze waren, omdat ze sterker dan anderen de noodzaak beseften om de mensen wereldwijd te verenigen. Grote veroveraars, de Timoers, de Dzjengis-khans stormden als een wervelwind over de aarde in hun drang het universum te onderwerpen, maar ook zij gaven, zij het onbewust, uitdrukking aan diezelfde grootse behoefte van de mensheid om zich wereldwijd en algemeen te verenigen. Indien jij de wereld en het purper van de Caesar had aanvaard, zou je een wereldwijd koninkrijk hebben gegrondvest en wereldwijd rust hebben gegeven. Want wie kan er beter over de mensen heersen dan hij die over hun geweten heerst en in wiens handen hun brood is? Wij hebben het zwaard van de Caesar aangenomen en dusdoende hebben wij natuurlijk jou verworpen en zijn Hem gevolgd. O, nog eeuwen zal het duren, het schandaal van de vrije geest, met zijn wetenschap en kannibalisme, want door te beginnen om zonder ons zijn Toren van Babel op te trekken, eindigt hij in kannibalisme. Maar dan zal het beest naar ons toe kruipen en onze voeten likken en het zal deze besproeten met de bloederige tranen uit zijn ogen. En wij zullen op het beest plaatsnemen en onze beker heffen en daarop zal geschreven staan: «Mysterie!». En dan pas, dan pas zal voor de mensen het koninkrijk van de rust en het geluk aanbreken. Jij bent trots op je uitverkorenen, maar jij hebt slechts uitverkorenen, terwijl wij ons om iedereen bekommeren. En dan nog dit: hoevelen van die uitverkorenen, van die zeer sterken die uitverkorenen zouden kunnen worden, zijn uiteindelijk vermoeid geraakt van het wachten op jou en hebben hun geestkracht en het vuur van hun hart naar een andere akker verlegd, of zijn van plan dat alsnog te doen, en zullen op het eind hun vrije vaandel tegen jou opheffen. Maar jij zelf hebt dat vaandel opgeheven. Terwijl bij ons iedereen gelukkig zal zijn en niet meer zal rebelleren of anderen vernietigen, zoals in jouw vrijeheid, allerwegen. O, wij zullen hen ervan overtuigen dat ze pas dan vrij worden wanneer ze afstand doen van hun vrijeheid en zich aan ons onderwerpen. En wat denk je, hebben we gelijk of liegen we? Ze zullen ervan overtuigd zijn dat we gelijk hebben, want de verschrikkingen van de slavernij en de verwarring waartoe jouw vrijeheid heeft geleid, zullen hen nog vers in het geheugen liggen. Vrijheid, de vrije geest en de wetenschap zullen hen in een doolhof brengen en hun voor zulke wonderen en onoplosbare mysteries stellen dat sommigen van hen, ongehoorzaam en wild, zichzelf zul-

len vernietigen, anderen, ongehoorzaam maar zwak, elkaar zullen vernietigen, en weer anderen, de overblijvenden, zwak en ongelukkig, naar onze voeten zullen kruipen en tot ons roepen: «Ja, jullie hadden gelijk, alleen jullie beheersen zijn mysterie, en wij keren naar jullie terug, red ons van onszelf.» Als zij van ons brood krijgen, dan zien ze natuurlijk heel goed dat het hun eigen brood is dat ze met eigen handen hebben gewonnen, en dat wij van hen afnemen om het vervolgens weer aan hen uit te delen, zonder dat er enig wonder aan te pas komt, ze zullen zien dat wij geen stenen in brood hebben veranderd, maar waarbij veel meer dan over het brood zelf, zullen ze zich verheugen over het feit dat ze het uit onze handen krijgen! Want maar al te goed weten ze nog dat vroeger, toen wij er nog niet waren, het brood dat ze gewonnen hadden in hun handen onveranderlijk in stenen veranderde, maar dat diezelfde stenen in hun handen weer tot broden werden toen ze naar ons terugkeerden. Dat zal ze leren waarderen wat het betekent om je voor altijd te onderwerpen! Zolang de mensen dat niet begrijpen blijven ze ongelukkig. En wie heeft het meest bijgedragen aan dat onbegrip, hè, zeg dat eens? Wie heeft de kudde versnipperd en verstrooid langs onbekende wegen? De kudde zal echter opnieuw worden bijeengebracht en opnieuw onderworpen, en dan voorgoed. Dan geven we hun een stil, deemoedig geluk, het geluk van zwakke wezens, zoals ze ook zijn geschapen. O, we zullen hen er ten slotte van overtuigen dat ze niet trots moeten zijn, want jij hebt ze verheven en daarmee geleerd om trots te zijn; we zullen hun bewijzen dat ze zwak zijn, dat ze slechts meelijwekkende kinderen zijn, maar dat er niets mooiers op aarde is dan kindergeluk. Dan kruipen ze in hun schulp, kijken naar ons op en drukken zich angstig tegen ons aan, als kuikenjies tegen de kloek. Ze zullen zich over ons verbazen en doodsbang voor ons zijn, trots dat wij machtig en slim genoeg zijn om die ongedurige duizendmiljoenkoppige kudde te temmen. Ze zullen flauwtjes beven voor onze toorn, hun geest zal schuchter worden, hun ogen tranen als bij kinderen en vrouwen, maar even gemakkelijk zullen ze op één wenk van ons overgaan tot vrolijkheid, gelach, uitgelaten blijdschap en gelukkige kindertiedjes. Ja, we zullen ze laten werken, maar in hun vrije uren zullen we ze trekken op een leven als een kinderspel, met kindertiedjes, koorzang, onschuldige dansjes. O, ook de zonde zullen we hun toestaan, ze zijn nu eenmaal zwak en krachteloos, en ze zullen als kinderen van ons houden omdat we hun toestaan om te zondigen. We zeggen te-

gen hen dat iedere zonde afgekocht kan worden als hij met onze toestemming is begaan; we staan ze toe te zondigen omdat we hen liefhebben, de straf voor die zonden moeten wij dan in godsnaam maar op ons nemen. En dat zullen we ook doen, en ze zullen ons aanbidden als weldoeners die hun zonden voor God op zich nemen. En ze zullen geen geheimen voor ons hebben. Wij zullen ze toestaan of verbieden met hun vrouwen en minnaressen te leven, wel of geen kinderen te hebben – alles afhankelijk van hoe ze ons gehoorzamen – en zij zullen ons opgewekt en blij gehoorzamen. De verschnikkelijkste geheimen van hun geweten – ze zullen er zelf mee voor de dag komen en wij zullen alles toestaan en zij zullen met vreugde onze beslissing aarvaarden, omdat deze hen verlost van een grote zorg en van de huidige zware last van het persoonlijk en vrije besluit. Iedereen zal gelukkig zijn, al die miljoenen wezens, met uitzondering van de honderdduizend die over hen heersen. Want alleen wij, wij, die het mysterie bewaren, alleen wij zullen ongelukkig zijn. Er zullen duizenden miljoenen gelukkige baby's zijn en honderdduizend martelaren die de vloek van de kennis van goed en kwaad op zich hebben genomen. In stilte zullen zij sterven, in stilte zullen zij uitdoven in jouw naam en aan gene zijde van het graf zullen zij slechts de dood treffen. Maar wij bewaren het geheim en zullen hen voor hun eigen bestwil lekker maken met een hemelse en eeuwige beloning. Want als er al iets zou zijn aan gene zijde, dan natuurlijk niet voor mensen als zij. Men zegt en profeteert dat jij zult komen en weer zult zegevieren, dat je komt met je uitverko- renen, met je ongenaakbaren en machtigen, maar wij zullen zeggen dat zij uitsluitend zichzelf hebben gered en wij iedereen. Men zegt dat de hoer die op het beest zit en in haar handen *het mysterie* vasthoudt, te schande gemaakt zal worden, dat de zwakken wederom in opstand zullen komen, dat ze het purper van haar af zullen rukken en haar «smerige» lichaam zullen ontbloten. * Maar dan zal ik opstaan en je wijzen op de duizenden miljoenen gelukkige baby's die de zonde niet kennen. Wij, die omwille van hun geluk de zonde op ons hebben genomen, wij staan voor je op en zeggen: «Oordeel over ons, als je kunt en durft.» Weet dat ik niet bang voor je ben. Weet dat ook ik in de woestijn was, dat ook ik mij heb gevoed met sprinkhanen en wortels, dat ook ik de vrijheid heb gezegend met mee jij de mensen zegende, dat ook ik bereid ben geweest een van jouw uitverkorenen te worden, een van de machtigen en sterken wier hoogste wens het was «het getal vol te maken.» Maar ik kwam

tot mijzelf en wilde de waanzin niet meer dienen. Ik ben terugge- keerd en heb mij aangesloten bij de schare van hen die *jouw daden omgeerden*. Ik ben weggegaan van de trots en teruggekeerd naar de deemoedigen omwille van het geluk dezer laatsten. Wat ik je nu zeg zal geschieden, ons koninkrijk zal komen. Ik herhaal je, morgen zie je die gehoorzame kudde, die op één wenk van mij hete kolen zal werpen naar jouw brandstapel, waarop ik je laat branden omdat je ons voor de voeten bent komen lopen. Want als iemand onze brandstapel heeft verdiend, dan ben jij het wel. Morgen laat ik je branden. Dixi.)

Ivan zweeg. Hij had zich door zijn eigen woorden laten mee- slepen en hij sprak met vuur; toen hij klaar was, moest hij opeens glimlachen.

Aljosja, die hem zwijgend had aangehoord, hoewel hij op het eind in buitengewone opwindning meermaals op het punt had ge- staan om zijn broer te onderbreken, maar zich steeds had weten in te houden, barstte opeens los.

– Maar... dat is krankzinnig! riep hij en kreeg een kleur. Jouw ver- haal is een loflied op Jezus in plaats van godslas..., zoals jij wilde. Wie geloofdt dat van die vrijheid? Die moet je toch heel anders be- grijpen! Is dat de opvatting van de Orthodoxie... Dat is Rome, en maar een deel van Rome, het is niet waar – het is het ergste uit het katholicisme, de inquisitie, de jezuiteten!.. Zo'n fantastisch persoon als jouw inquisiteur kan helemaal niet bestaan. Wat zijn dat voor zonden der mensen die hij op zich heeft genomen? Wat zijn dat voor dragers van het mysterie, die een of andere vloek op zich heb- ben genomen omwille van het geluk van de mensen? Wanneer is dat vertoond? We kennen de jezuiteten, er wordt veel slechts van hen gezegd, maar zijn ze echt zoals bij jou? Helemaal niet, hele- maal niet... Zij zijn gewoon het Roomse leger voor de toekomstige wereldheerschappij, met een keizer, de Paus van Rome, aan het hoofd... dat is hun ideaal, maar daar komt geen mysterie of verhe- ven verdriet aan te pas... Doodgewone machtswellust, hang naar de vuile aardse zegeningen, naar slavernij... als een soort toekomstige lijfgeenschap waarbij zij, landheren zijn, meer is het bij hen niet. Zij geloven misschien niet eens in God. Die gekwelde inquisiteur van jou is pure fantasie...

– Ho, ho, lachte Ivan, nu draaf je door. Fantasie, zeg je, akkoord! Natuurlijk is het fantasie. Maar hou me ten goede: denk je nu echt dat de hele katholieke beweging van de laatste eeuwen niet meer

is dan het verlangen naar macht enkel en alleen ter wille van aardse goederen? Heeft vader Paisi je dat geleerd?

— Nee, nee, integendeel, vader Paisi heeft eens tets gezegd dat wel leek op jouw verhaal... maar natuurlijk anders, heel anders, bedacht Aljosja opeens.

— Waardevolle informatie, toch wel, ondanks dat: maar natuurlijk heel anders. Ik vraag je juist waarom die jezuiteten en inquisiteurs van je zich verenigd hebben omwille van een handvol smerige materiële zegeningen? Waarom kan er te midden van hen niet één martelaar voorkomen, gekweld door grote smart, die de mensheid liefheeft? Zie je: veronderstel dat er bij al die lieden die slechts uit zijn op smerige materiële zegeningen, dat er slechts één is zoals mijn oude inquisiteur die zelf wortels in de woestijn heeft geplant en als een bezetene te keer is gegaan om zijn vlees te overwinnen ten einde zichzelf vrij en volmaakt te maken, maar die desondanks zijn hele leven de mensheid heeft liefgehad en wie opeens de schellen van de ogen vallen als hij inziet hoe weinig moreel gewin het oplevert om de volmaaktheid van de wil te bereiken wanneer je er tegelijkertijd van overtuigd bent dat miljoenen andere schepselen Gods niet meer dan een slechte grap zijn, dat zij hun vrijheid nimmer aan kunnen, dat uit die armzalige rebellen nooit en te nimmer reuzen zullen groeien die de toren kunnen voltooiën, dat de grote idealist niet voor dergelijke ganzen van zijn harmonie droomde. En toen hij dat allemaal had begrepen, maakte hij rechtsomkeert en sloot zich aan... bij de intelligente mensen. Had dat niet zo kunnen gebeuren?

— Bij wie sloot hij zich aan, bij wat voor intelligente mensen? riep Aljosja bijna geestdriftig uit. Wat hebben die nu voor intelligentie en wat voor mysteries en geheimen... Dat is toch alleen maar goddeloosheid, dat is hun hele geheim. Jouw inquisiteur gelooft niet in God, dat is zijn gehele geheim!

— Voor mijn part! Heb je het eindelijk door? Ja, het is inderdaad zo, inderdaad is dat het hele geheim, maar is dat soms geen kwelling, en zeker voor iemand als hij, die zijn hele leven heeft getobd om heldendaden in de woestijn te verrichten en die nog steeds niet is genezen van zijn liefde voor de mensheid? In zijn nadagen ziet hij duidelijk in dat alleen de raadgevingen van de verschrikkelijke geest de zwakke rebellen, die onaffe, voor de grap geschapen proeflieden, nog enigszins in goede banen hadden kunnen leiden. En dit inziende, begrijpt hij dat hij de aanwijzing van de

grote geest, de verschrikkelijke geest van dood en verderf, moet opvolgen en door middel van leugen en bedrog de mensen bewust naar hun dood en verderf moet leiden, waarbij hij ze de gehele reis moet blijven bedriegen, want ze mogen in geen geval zelf zien waar ze heengaan, die arme blinde stumpers moeten ten minste onderweg nog van zichzelf kunnen denken dat ze gelukkig zijn. En nota bene, bedrog in naam van hem in wiens ideaal de oude man heel zijn leven zo hartstochtelijk heeft geloofd! Als dat geen ongeluk is! En als er ook maar één zo'n man aan het hoofd zou komen te staan van dat leger dat dorst naar macht omwille van smerige aardse zegeningen, zou die ene enkeling niet voldoende zijn om een tragedie te veroorzaken? Sterker nog: een zo'n enkeling aan het hoofd is voldoende om het werkelijke leidende idee van de hele Roomse zaak met al zijn legers en jezuiteten ingang te doen vinden, de hoogste idee van die zaak. Ik zeg je rondtuit dat ik er vast van overtuigd ben dat zulke enkelingen nooit moeilijk te vinden zijn geweest onder de leiders van die beweging. Misschien, wie weet, zijn er onder de Roomse opperpriesters ook wel zulke enkelingen geweest. Wie weet, wellicht dat die vervloekte ouwe, die de mensheid zo koppig en zo op zijn geheel eigen wijze liefheeft, ook nu bestaat in de gedaante van een complete schare afzonderlijke oude mannen en dat allerminst toevallig, maar met het opzet, als een geheim verbond dat lang geleden is opgericht om het geheim te bewaren, het geheim te bewaren voor die ongelukkige en zwakke mensen, om hen gelukkig te maken. Dat is vast en zeker zo, dat kan niet anders. Ik heb een vaag vermoeden dat zelfs de vrijmetselaars zo'n soort geheim hebben als grondslag van hun leer en dat de katholieken daarom zo'n hekel aan vrijmetselaars hebben, omdat ze in hen concurrenten zien door wie de eenheid van de idee wordt versnipperd, terwijl de kudde één moet zijn met één herder... Trouwens, als ik zo mijn ideeën verdedig, lijkt ik wel een schrijver die jouw kritiek niet kan verdragen. Genoeg hierover.

— Misschien ben je zelf wel een vrijmetselaar! flapte Aljosja er opeens uit. Je gelooft niet in God, voegde hij eraan toe, ditmaal uiterst smartelijk. Bovendien leek het hem dat zijn broer hem spottend aankeek. Hoe loopt je gedicht af? vroeg hij opeens, naar de grond starend, of is het al afgelopen?

— Ik had het volgende slot in gedachten: toen de inquisiteur was uitgesproken, wachtte hij enige tijd op wat de gevangene hem zou antwoorden. Het zwijgen van de ander viel hem zwaar. Hij had ge-

zien hoe de gevangene de hele tijd aandachtig en stil naar hem had geluisterd, hem recht in de ogen had gekeken en kennelijk niets had willen tegenwerpen. De oude man zou willen dat de ander iets tegen hem zei, al was het iets bitters en verschrikkelijks. Maar deze liep plotseling zwijgend op de oude man toe en drukte stil een kus op diens bloedeloze negentigjarige lippen. Dat is zijn antwoord. De oude man rilt. Er beweegt iets aan de uiteinden van zijn lippen; hij loopt naar de deur, opent deze en zegt tegen de ander: «Ga heen en kom hier niet meer... nooit meer... nooit, nooit meer!» En hij laat hem gaan naar «de donkere stegen der stad». De gevangene gaat heen.

– En de oude man?

– De kus brandt op zijn hart, maar de oude man verandert niet van gedachten.

– En jij ook niet, hè? riep Aljosja verdrietig uit. Ivan moest lachen.

– Ach, dat is toch allemaal onzin, Aljosja, dat is toch maar een dom gedicht van een domme student die nog geen twee verzen heeft geschreven. Dat moet je niet zo serieus nemen! Denk je heus dat ik nu meteen daarheen ga, naar de jezuïeten, om me te voegen bij de schare die zijn daden wil corrigeren? Lieve hemel, nee, wat heb ik daar mee te maken! Ik heb je toch gezegd: ik wil het tot mijn dertigste rekken en dan gaat de beker tegen de vloer!

– En de kleverige blaadjes dan, de dierbare graven, de blauwe hemel, de geliefde vrouw! Hoe moet je dan leven, hoe moet je hen liefhebben? riep Aljosja bedroefd. Hoe is dat mogelijk met zo'n hel in je borst en in je hoofd? Nee, jij gaat je vast en zeker bij hen voegen... en zo niet, dan maak je er een eind aan, want dat houdt je niet vol!

– Er is een kracht die alles volhoudt! zei Ivan, nu met een koud lachje.

– Wat voor een kracht?

– De Karamazov-kracht... de kracht van de Karamazov-laagheid.

– Dat betekent wegzinken in ontucht, het hart in verrotting smoren, bedoel je dat?

– Misschien dat ook... maar alleen tot mijn dertigste, misschien dat ik er dan aan ontkom, en dan...

– Hoe wil je daar aan ontkomen? Waarmee? Dat is onmogelijk met jouw ideeën.

– Alweer op z'n Karamazovs?

– Opdat alles

Ivan frons bleek.

– Ach, je heb boos over is g was te herhale alles is geoord terug. En Mitj

Aljosja keel

– Broer, nu il wereld heb, z lieve kluizena mij is. De for maar zeg eens

Aljosja stor zijn lippen.

– Plagiaat! ri heb je uit mijn gaan, het is v

Ze gingen

– Weet je, A kleverige bla ik aan jou me ergens bent c noeg aan? Al

wen. En nu n genoeg. Dat

ik denk dat i deze onderw

je met nadru verzoeken o

opeens gepri vind je niet?

ik tegen mijn toch nog eer

ben... al moe Al was het a

wat zal je da vooreerst ne

En ga nu ma